

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

Titvlvs XXIII. De his, quae vi, metusve causa fiunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

constituito salatio, nihil ab eo accipere licet, eo quod ei officium illud concedit, quamuis exinde huiusmodi procuratori aliqua redundet utilitas, ex eo quod pecunias habet paratas semper, quibus in commodum suum uti possit, donec eas Domino suo certo aliquo & statuto tempore soluere soleat: cum potius Dominus illis pro labore, opera, & industria recipiendi, custodiendi, & soluendi redditus, & pecunias illas, aliquid mercedis loco soluere teneatur, & iniustus omnino contractus est, quod operarius, ei cui operatur, aliquid soluat.

DECISIO III.

Ex cons. 3. aliis 1.

Pensionarius societatem aliquam per procuratores suos constituens, & cuiuslibet sociorum in solidum ad recipiendum pensiones quasdam sibi debitas mandatum dans, virtute cuius vnus dicte societatis eas recipit, deficiente postea societate, pensionarius prefatus pensiones de pecunijs illius societatis, & non de recipientis bonis sibi soluendas repetere potest, & debet, easque societas soluere tenetur; non solum quia omne as alienum, quod manente societate contractum est, de communifoluendum est, omne aurum. ff. pro socio, & gloss. ibi, etiam si ab vno sociorum contrahatur; sed etiam quia quicquid vnus socius tanquam procurator constitutus contemplatione societatis facit, ipsam etiam societatem obligat, sicut & accipiens pecuniam ratione officij, cui preponitur, etiam preponentem obligare censetur. l. quicumque, §. non tamen, & l. fin. ff. de inst. act.

TITVLVS XXIII.

De his, quæ vi, metu & causa fiunt.

S Y M M A R I V M.

1. Papa iusta de causa, super omni iure humano dispensare potest, & sic vt Diaconus fiat miles S. Ioannis, & pugnando, & occidendo, non fit irregularis.
2. Gestæ metu, eo cessante, qui sciens illa esse nulla, exercet, ratificare videtur.
3. Ordinatus sacris metu, characterem recipit, sed continere non tenetur, & quare.
4. Matrimonium contrahere potest, qui religionem ante 16. etatis, vel Nouitiatum annum est professus.
5. Professio ab initio ob metum nulla, per actus professorum non validatur, nec tractus tempus reconualefcit.

DECISIO I.

Ex cons. 1. aliis 3.

Cum Papa super omnibus iure humano inductis, iusta de causa dispensare queat, capit. cuncta per mundum 9. q. 3. & cap. proposuit, de concess. preben. ex iusta etiam causa dispensare potest, vt ob reuerentiam, & metum parentum ordinatus Diaconus, & beneficium adeptus, eo retento, non teneatur Presbyter fieri; sed vt translatus ad Religionem S. Ioannis Ierosolimitani bella iusta, & tanquam militum ductor proprijs etiam manibus sine irregularitatis incurfione bellare possit, nec ad horas Canonicas dicendas, sed tantum ad orationes, & preces Militum S. Ioannis Ierosolymitani teneatur; præsertim, cum hæc omnia iure humano solum inducta esse constet.

DECISIO II.

Ex cons. 2. & 3. aliis 4. & 5.

Metu iusto, & cadente in virum constantem a patre Millato, etatis annum decimum sextum agens, aut decimum septimum, sacros Subdiaconatus, & Diaconatus ordines suscipiens, sed nunquam postea id vero animo ratificans, licet longo tempore taceat, & non reclamet, pu-

tans se non posse id iuste facere, quamuis etiam per metum & errorem multoties viuente patre durante eodem metu, & semel etiam post mortem eius Epistolam, aut Euangelium, citra tamen ordinis approbationem, in Ecclesia solemniter cantauerit; vxorem ducere potest, & iustam petendi, & cum eo dispensandi causam habet. Quamuis enim ordinatio illa quoad characteris impressionem tenet, eo quod, quoad id sufficit consensus etiam metu extortus, c. Maiores, §. item quaritur, de baptismo, quoad votum tamen continentie; seu obligationem ad continentiam ordini sacro annexam non valet; sed neque sic per iustum metum ordinatus, ad continentiam tenetur, c. 1. & 2. de his quæ vi, & gl. ibi. & fauent Angelus ver. ordo. 3. §. vt. Sor. 4. d. 25. q. 1. art. 2. conclu. 9. & d. 39. q. 1. ar. 3. conclu. 11. & li. 7. de iusti. q. 2. ar. 1. cum votum iusto metu factum ipso iure nullum, & irritum sit, cap. 1. de his, quæ vi, & glo. in d. c. 2. eod. tit. idemque ait. Nau. in Man. cap. 12. nu. 32. Quamuis etiam actus metu gestus expressè, & tacitè ratificari possit, immo illum metu cessante exercens ratificare videtur, si sciat illum esse nullum, & eum exercet animo reborandi, & faciendi illum de inualido ualidum; non tamen si ignorat esse inualidum, cumque exercet putans per errorem esse validum; vnde qui post mortem patris qui vim intulit actum ordinis exercet, non quidem vt ratificet actum metu gestum, sed vt satisfaciat ordinis obseruantie ad quam per errorem obligatum se putat, nullo modo ad continentiam seruandam vi illius ordinis recepti, aut exercitij actus illius tenetur, sed iustam habet causam petendi dispensationem, ex eo quod metu facta, aut ipso iure sunt nulla, aut certè rescindenda sunt. c. Abbas. & ibi gl. de his quæ vi, & Nau. in Man. prælud. 6. nu. 4.

DECISIO III.

Ex cons. 4. aliis 2.

Ordinatus Subdiaconus metu iusto, & cadente in virum constantem, & sine dispensatione vlla ducens vxorem, ex qua liberos procreat, quamuis in foro exteriori vtilis ei sit dispensatio, ne detur occasio aliquibus existimandi Matrimonium illud esse nullum, & liberos susceptos illegitimos esse, cum manifestum omnibus, sit ordine sacro insignitum non posse vxorem ducere, & si ducat, non valere Matrimonium, & excommunicationem incurtere Clem. 1. de consanguin. & c. ante triennium, d. 3. in foro tamen conscientie nulla absolutione, aut dispensatione indiget, sed tuta conscientia, & coram Deo iuste prædictæ vxori suæ coniuuere potest, cum quoad illud forum sit vxorè eius maritus, ex eo quod ordinatus metu solum ordinis characterè suscipit. c. Maiores, de baptismo, c. vbi ista, d. 74. ad continentiam autem non tenetur, cum votum metu factum nullum, & inualidum sit, c. 1. & 2. de his, quæ vi. In quo casu tam Episcopus sua potestate ordinata, quam Papa ipsemet, vel alius per eius commissionem, aut dispensare potest, si, & quatenus opus esset, aut declarare Matrimonium illud validum esse, & liberos ex eo susceptos vxorè legitimos esse.

DECISIO IX.

Ex cons. 5. aliis 9. de his, quæ vi metus, & 9. de regular.

Professio metu reuerentiali in Religione S. Ioannis Ierosolymitani, aut alia quacunque Religione ante decimum sextum etatis annum, vel ante finem anni nouitiatu facta, ipso iure nulla est, ex Concil. Tri. sess. 25. c. 15. de Reg. neque per gestationem habitus annalem validatur; & talis, vel sua sponte discedens, vel aliqua de causa a religione expulsus, licet vxorem ducere potest, nisi aliud canonicum impedimentum obstat; cum talis professio nullum inducat effectum; adeo quod neque professio facit religiosum in genere, id est, obligatum ad intrandum aliquam religionem, sicut ante Tridentinum obligabat, c. Non solum, de Regul. in 6.

C ; DE.

DECISIO V.

Ex consil. 6. 7. aliis deest in Nouis 6.

Profectio propter metum patris mortem minantis in religione approbata facta, & in qua per tres annos viuente patre manens sacris ordinibus ad titulum religionis promouetur; per promotionem illam ad sacros ordines valida non censetur, cum votum quod ab initio ob metum aliquem nullum est, solo tractu temporis, neque coram Deo, neque coram hominibus, concurrente etiam gestatione habitus, & per mansione in Monasterio, & praestatione suffragij in Capitulo, & alia faciendo, quae solis professis competunt, conualescit, cap. 1. de his quae vi, & c. Non firmatur, de reg. iur. in 6. l. quod ab initio. ff. tit. eo. multoque minus per susceptionem ordinis durante causa iusti metus professionem suam ratificari praesumi debet, quae est res separata a professione, & a separatis non fit illatio. l. Papinianus, ff. de minoribus. Peccat tamen sacros ordines suscipiendo, & male ordinatus est, quia scienter absque beneficio, & iusto patrimonio, & etiam absque iusto titulo religionis eos suscipit. c. Episcopos, c. tuis, c. cum secundum, de preben. & c. neminem, dist. 72. Potest autem talis post cessationem metus iniuste impediens a reclamando, cessante impedimento reclamare, si sit impedimentum iuris, quia iniuste impedito non currit tempus, aut praescriptio. l. 1. C. de ann. except. & si sit impedimentum facti debet audiri per restitutionem, vt ait Panor. in c. ex transmissa, de praeser. Idemque de suscipiente ordines post cessationem metus, durantibus tamen impedimentis iuris, vel facti ad reclamandum, censendum est.

TITVLVS XXIV.

De in integrum restitutione.

SYMMARIVM.

Dispensare potest Episcopus super incestu maiore adulterio.

DECISIO I.

Ex consil. vincto, aliis 3. de iudicij.

Episcopus, licet regulariter in criminibus maioribus & adulterio dispensare non possit, in incestu tamen maiore adulterio, ex legis concessione dispensare valet: c. virginem, cap. si qua virgo, c. si quis sacro, 27. q. 1. Panor. & Ioann. Andr. in c. si clerici, §. de adulterijs, de iudic. & consequenter cum verbaliter, aut sententia sua ob incestum spirituales deposito dispensare, & illum etiam ad suos ordines restituere poterit. Quamuis enim incestus verus cum matre, aut filia carnali, crimen maius adulterio sit, c. Adulteriij malum, 32. q. 1. incestus tamen in remotiori gradu, vel cum cognata spirituali, crimen minus adulterio indicatur, vt asserit S. Th. 2. 2. q. 154. ar. 9. & Caic. ibi, & prouide sine dubio in eo Episcopus valide dispensare potest.

TITVLVS XXV.

De Arbitris,

Hic titulus deest in antiquis.

SYMMARIVM.

Arbitrarius electus, vt inter actorem, & reum iudicet, quid scire tenetur.

DECISIO I.

Ex consil. vincto in Nouis, deest in antiquis.

Arbitrarius electus, vt in conscientia inter Reum, & Actorem iudicet, illam fidem pro omnibus adhibere debet, quam iudex fori exterioris adhibuisset: vnde licet actori, etiam alioquin fide digno, iuramentum deferretur nequeat, nisi pro ea parte, quam semiplene probauerit; Reo tamen iuramentum purgationis, data praesumptione aliqua notabili contra eum, deferre potest.

Finis Libri primi.